

Euroopa Parlament võttis vastu Ukrainat puudutava resolutsiooni

1. ja 2. detsembril Brüsselis toimunud EP lühiistungjärgul olid kuumaks teemaks Ukraina ebaausalt läbiviidud presidendivalimised. Kriitiliste sõnavõttudega esinesid kõikide fraktsioonide esindajad ning parlament nõudis vastuvõetud resolutsioonis uute valimiste korraldamist.

Viie Euroopa Rahvapartei ja Euroopa Demokraatide fraktsiooni liikme poolt ette valmistatud ja kuue saadikurühma poolt kooskõlastatud resolutsioon nõuab Ukraina võimudelt presidendivalimiste teise vooru tulemuste tühistamist ning veel enne käesoleva aasta lõppu uue valimisvooru korraldamist, järgides rahvusvahelisi demokraatlikke standardeid ning parandades põhimõtteliselt valimisprotsessi läbiviimist. Ühiselt kinnitati toetust demokraatiale, mitte ühele või teisele presidendikandidaadile. Resolutsioon nõudis ka rahvusvaheliste vaatlajate osalemist valimisprotseduuri järelevalves. Samas tõrjus parlament Vene presidendi väited, nagu mahitaks Euroopa Liit oma solidaarsusavaldustega Ukraina rahvale vägivalda. "Enneolematu selgusega rõhutavad Euroopa rahvaesindajad Venemaa vastutust Ukrainas tekkinud olukorra eest," märkis Tunne Kelam.

Resolutsiooneelnõu algatajateks on Euroopa Parlamendi aseesimehed **Jacek Saryusz-Wolski** ja **Edward McMillan-Scott**, endine Poola peaminister **Jerzy Buzek**, Briti konservatiiv **Charles Tannock** ning **Tunne Kelam**.

Istungil valdavalt demokraatlikku Ukrainat sümboliseerivad oranze sulle kandnud saadikute hulgas kõnele- nud **Tunne Kelam** sõnas, et teda julgustavad selged järeldused, mida nõukogu ja komisjon on teinud. Euroopa Nõukogu endise Ukraina raportöörina kinnitas Kelam, et praegu Ukrainas toimunu pole midagi uut ja sarnased sündmused - valimispettused, inimõiguste ja ajakirjandusvabaduse lämmatamine - on toimunud ka varem. Kelam väljendas kahetsust, et korduvaid raporteid, mis juhtisid tähelepanu tõsistele puudujääkidele õigusriigi loomisel, pole läänes võetud vajaliku tõsidusega.

"Püüded post-kommunistlikke juhte heade liitlastena säilitada on toonud kaasa topeltstandardid. Loodetud paranemise asemel on olukord dramaatiliselt halvenenud. Euroopa Liit peab selliste arengute eest võtma kaasvastutuse. Nüüd on Ukraina rahvas andnud õppetunni meile," kinnitas Kelam. Venemaa ja Ukraina on kinnitanud oma pühendumust demokraatiale ja õigus-

riigile, kuid nende riikide senised juhid ei ole lubadustest kinni pidanud.

Liitumisläbirääkimiste alustamine Türgiga

Kuigi Euroopa Parlament kiitis 15. detsembril salajasel hääletusel (407 poolt, 262 vastu, 29 erapooletut) heaks liitumisläbirääkimiste alustamise Türgiga, manitsesid mitmed saadikud Euroopa Liitu ettevaatlikkusele. Hollandlase Camiel Eurlingsi koostatud raport annab rohelise tule läbirääkimiste alustamisele, kuid möönab, et Türgil on mitmetes valdkondades hulk probleeme, mille edaspidiseid arenguid parlament töötab suure tähelepanelikkusega jälgida.

Pilt Strasbourgi plenaaristungilt pärast Türgi raporti vastuvõtmist. Vasakult: ERP-ED fraktsiooni esimees Hans-Gert Pöttering ja saadikud Tunne Kelam, Jonathan Evans ning raporti autor Camiel Eurlings õnnitlusi vastu võtmas.

Tunne Kelam juhtis oma sõnavõtu tähelepanu mitmetele Türgi liitumisega seotud probleemidele ning rõhutas: "Iga uut kandidaati tuleb käsitleda eraldi, tema saavutatud edusaamude alusel. Solidaarsuse ja võrd- suse põhimõtte peab kehtima kõigi liikmete jaoks üht- moodi - see on tarvis selgeks teha ühemõtteliselt enne läbirääkimiste alustamist. Antud juhul on oht luua pret- sedent, et sellised mугanemised suurte kandidaat- riikide puhul võivad hakata korduma. See ohustab tulevikus väikeriikide kindlustunnet."

"On täiesti mõistetamatu, et läbirääkimisi võidaks alus- tada kandidaadiga, kelle väed okupeerivad EL liikmes- riigi territooriumi ning kes isegi ei tunnista selle riigi ole- masolu", viitas Kelam Türgi suhtumisele Küprosesse. Ta võrdles tänast Euroopa Liitu bussiga, kus on 25 reisijat. Nende õigus on tunda endid turvaliselt ja mugavalt ning teada selget sõiduplaani. Kui valitsuste vaatevinklist on olemas 25 reisijat, siis rahvasaadikute

silmis on bussis 460 miljonit kodanikku, keda huvitab Euroopa bussi usaldusväärsus.

Kelam meenutas, et Türgit nimetati debati käigus erijuhtumiks ning tõdes, et lahendus on paljude jaoks eelkõige poliitiline ja strateegiline. Eesti valitsus toetab läbirääkimiste alustamist tingimusel, et täidetakse rangelt Kopenhaageni kriteeriumid. Seda on kergem deklareerida kui teha. Probleemiks on hetkel fakt, et Kopenhaageni kriteeriume pole 100% täidetud.

Tunne Kelam kutsus Euroopa Komisjoni president Barrosot üles kaaluma samaaegselt Türgiga Ukraina tulevikuperspektiive. Just Ukrainas otsustatakse küsimust, kus hakkab kulgema Euroopa Liidu idapiir. Euroopaliku kultuuripärandi alusel kuulub Ukraina Euroopasse märksa selgemini kui Türgi.

Euroopa Parlamendi täiskogu arutas esimest korda EL järgmist finantsperspektiivi

Oktoobrikuus kinnitas Euroopa Parlament liikmed ajutisse komisjoni, mille põhiülesandeks on EL järgmise finantsperspektiivi väljatöötamine. Komisjoni ametlik nimetus on "Laienenud Euroopa Liidu poliitilised väljakutsed ja eelarvevahendid aastatel 2007-2013". Tegemist on Euroopa Liidu rahvaesinduse esimese tõsise katsega kujundada oma seisukoht paralleelselt komisjoni ning nõukogu omaga liidu rahaliste vahendite kindlaksmääramise ning jaotamise osas.

Komisjoni esimeheks nimetati europarlamenti president Josep Borell, sest enamiku saadikurühmade arvates annab see Euroopa Parlamendile suurema autoriteedi edasises jõukatsumises Nõukogu ja Euroopa Komisjoniga.

1. detsembril arutas Euroopa Parlament nimetatud finantsperioodi kujundamist esimest korda oma täiskogu istungil.

Ainsa eestlasest saadikuna nimetatud komisjoni pääsenud **Tunne Kelam** juhtis eesistujariigi Hollandi esindaja tähelepanu asjaolule, et Euroopa Komisjoni uus ettepanek surub jäikadesse piiridesse uued liikmesriigid, kelle rahvusliku kogutulu keskmine arvestakse terveks 7-aastaseks finantsperioodiks. Kelam soovitas kaaluda võimalust lähtuda ka uute liikmete puhul rahvusliku kogutulu tegelikust kasvust, arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika teistes valdkondades võimaldab komisjoni ettepanek ka finantsperioodi keskel kohandada regioone kvalifitseerumist abirahadele vastavalt nende tegelikule arengule.

Tunne Kelami tundis huvi, kas nõukogu peab vastuvõetavaks Euroopa Komisjoni ettepanekut, mille alusel käibemaksustatakse edaspidi kohalike omavalitsuste projektid. Selline muudatus ahistaks Kelami arvates

kõige suuremate arenguprobleemidega piirkondade võimalusi saada tuge Euroopa Liidu projektidest, kui-võrd Komisjoni samm tekitaks täiendava surve nende niigi napile eelarvele. Kelam juhtis Hollandi eesistuja tähelepanu tõsiasjale, et täna veel kehtiva süsteemi järgi on omavalitsused vabastatud käibemaksust.

Euroopa Liidu motivatsioon USA-le järelejõudmiseks ei tohi hanguda bürokratlikus külmkapis

13. - 16. detsembril Strasbourgis kogunenud Euroopa Parlamendi täiskogu arutas Lissaboni strateegia vahearuandega seonduvaid vastakaid seisukohti. Lissaboni tippkohtumisel 2000. a. märtsis seatud ühine strateegiline eesmärk, mille kohaselt peab Euroopa Liidust saama 2010. aastaks kõige innovaatilisem ja konkurentsivõimelisem piirkond maailmas, pole andnud soovitud tulemusi.

Istungil esinenud **Tunne Kelam** tõdes, et EL arengutempo ning konkurentsivõime tõstmiseks on vajalik eelkõige selgem ja tugevam motivatsioon. Just motiveeritus ja orienteeritus tulemuslikkusele on olnud USA ja Jaapani edu

peamisteks arengumootoriteks.

"Mäletan aega, mil diktaator Hrushtshov kuulutas, et Nõukogude Liit jõuab 7 aastaga USA-le järele. Mäletan ka selle plaani läbikukkumist. Euroopa Liidul on selleks kõik võimalused, ometi on Lissaboni strateegia vahearuanne murettekitav", väitis Kelam, kelle arvates on EL unistused takerdunud bürokratlikesse süsteemidesse ning teadusuuringute ebapiisavasse rakendusvõimesse.

Tänapäeva majandus ja teadus on omavahel tihedalt põimunud. Ettevõtjaid tuleb vastavalt motiveerida, tugevdada abinõusid innovatsioonialase teadlikkuse tõstmiseks ning luua paindlik ja bürokraatiavaba keskkond, viimaks ettevõtjateni maailmamajanduse arengutrendid ja konkurentsi tihenemise põhjused. Kelami arvates tuleb kavandada kõiki EL tegevusi innovatsiooni kui terviku vajadustest lähtudes: "Mitte vähem teadusuuringuid, vaid enam arendustegevust".

Praegused teaduse ja innovatsiooni rahastamise skeemid on liialt ametkonnakesksed ega soodusta tulemuste rakendamist praktilises majanduselus. Suureks probleemiks on rahade suunamine ebatõhusatesse suletud süsteemidesse. EL ametkonnad tegelevad rohkem protsessi kontrollimise kui selle tulemuslikkusega.

"Lissaboni strateegia eesmärgid on võimalik saavutada vaid ühise poliitilise tahte tulemusena. Eesmärgiks pole mitte USA edestamine ning maailma suurima majandusjõu rolli saavutamine. Pigem on eesmärgiks liidu areng suunas, kus EL konkurentsivõime ning sellest tulenevalt ka elanikkonna elukvaliteet paranevad," tõdes Kelam.